

Jedna Zambie – jeden národ

Ahoj. Popravdě ani moc nevim, jakýma slovy mám uvést tenhle svůj deník, nikdy jsem žádnéj neměl. Možná proto, že jsem nikdy pořádně neuměl psát. Moje babička pracuje jako učitelka a vlastně díky ní jsem aspoň gramotnej. Umím číst, psát a počítat. Soukromou školu si naše rodina nemůže dovolit, státní tu nejsou. Ale abych vše uvedl na pravou míru, žiju v Chingole v Zambii. Nevim, jak moc je to známý, ale máme tu měďný doly. Táta vždycky říkává: „Lucku, naše Mama Afrika nás obohatila našimi doly. Jsou to největší doly na světě.“ Nevím, jestli má pravdu, ale těch dolů tu máme spousty. Dá se tu najít krom mědi všechno. Pamatuju si, jak jsem si jako malej hrával na cestě u lomu a hledal malachity. Bavilo mě to. Teď je hledám taky, ale už to dělám z povinnosti. Jinak se tu přežít nedá. Dokud byly doly státní, tak se lidi měli dobře. Školy byly zadarmo, doprava taky. Dneska, když chcete jít za doktorem, nedoplatíte se, všechno to jde pak přes známosti. Pořádně nerozumim tomu, proč proběhla privatizace a hodně chlapů bylo propuštěnejch. Zaslechl jsem, že doly prodělávaly a že je teď vlastní jiný státy ze světa. Kam se dneska podíváte, vidíte jen neobutý děcka se špinavýma trikama, jak si někde běhají po těžebních uzavřenejch prostorách. A právě tam já chodim skoro každěj den, nelegálně hledat malachit schovanej v rudách. Dá to hodně práce a občas se stane, že se nic nenajde a pak rodina nemá tejden na kukuřičnou mouku. Už musim jít. A abych závěrem dodal, ani jsem se nepředstavil. Jmenuju se Luckson Malauzi a je mi 16.

Tady nesmíte natáčet!

Proč ne?

To jsou soukromé doly.

A Vy pracujete pro majitele?

Ne, ale nesmíte tu natáčet, odvedu Vás na policii.

Proč tu nesmím natáčet?

Nesmíte!

Oni se stydí za svoji situaci. Nechtějí, aby vypadali jako chudá země, pochopte. Pyšní se tím, že s nikým neválčí a že mají obrovské bohatství nerostných surovin. Proč by chtěli, aby je někdo litoval?

Zambie patří mezi 10 nejchudších zemí světa, nezaměstnanost je až 50%.

Ano, jsem představitel Evropské investiční banky a zabývám se otázkou těžebního průmyslu v Zambii. Před dvaceti lety doly tak prodělávaly, že musely být privatizovány, to si neumíte představit, kolik do toho stát dával peněz. A ano, nynějšími majiteli jsou konsorcia Austrálie, Švýcarska, Kanady a tak podobně. Jsem přesvědčen o tom, že lidem se nyní žije lépe.

Dnes mi zemřel manžel v dole. To už je další mrtvý. A dostanu já odškodnění? Zapomene se na to. Vždyť to je v pořádku přece. O bezpečnost práce se tu nestarají a nechají makat i děcka. Kdo se na to má koukat? Ale co má rodina dělat, když nejsou na nic peníze? Je tu jen samá měď, měď, ale komu patří, když ne nám? Proč je naše země tak chudá, když máme tolik bohatství? Nedivila bych se, kdybychom byli za chvíli celí z mědi i my. Z mědi... A teprve potom naše hodnota stoupne.

Pokud investujete peníze do Zambie, neprohloupíte.

Na svoji zemi jsem hrdý. Naše země každého cizince přijme s nadšením a vždy se k němu bude chovat slušně. Jsme mírumilovní.

Natočili jste doly? Tu pásku mi odevzdáte a já vám ji zkontroluji, nesmí tam být žádné záběry měďných dolů. Můžete natáčet ulice, různá společenská místa. Pokud byste chtěli natáčet děti, tak můžete. Nahé chlapce ne. Jen kdyby hráli fotbal.

Zambie je chudá, typicky rozvojová země.

Tehdy na začátku devadesátých mi stát v rámci mé práce přidělil barák. Ale po privatizaci dolů jsem na něj už logicky neměl nárok. No a co já jsem měl pak dělat? Buď jsem se mohl

odstěhovat do slumu, nebo dům odkoupit. Ale copak já si to můžu dovolit? Tak jsem nakonec peníze vzal ze svého celoživotního důchodu od dolů. To mi ještě mělo patřit. A kolik mám teď peněz? Žádný. A to jsem bejval v čele odboru.

Zambie je největším světovým exportérem mědi.

Jsme pyšní na svoji svobodu. „Mama Afrika“ dostala svobodu až v roce 1964. K čemu nám je ale naše svoboda, když slovem nic neovlivníme? Jsme svobodní, ale chudí. Máme demokratický stát a za naše názory nás nikdo nezavře. Nelíbí se mi situace naší země, vysoká nezaměstnanost, často se rodiny starají o potomky zemřelých, nejčastěji na AIDS. Situace v dolech je neúnosná, platové podmínky jsou k breku. Ale zmůžu já něco, když si půjdu stěžovat? Zmůže celý národ něco, i když se spojí? Co tam nahoře udělají, řeknou těm soukromým firmám, ať jim vrátí doly a budeme najednou bohatá země? Tady naše slovo nic nezmůže, i když máme možnost i právo ho použít.

Žiju v Chingole... Konsorcia Austrálie, Švýcarska, Kanady... Na svoji zemi jsem hrdý... Nelegálně hledat malachit... Dnes mi zemřel manžel... Hodně chlapů bylo propuštěných... Potom naše hodnota stoupne... Lidem se nyní žije lépe...Školy byly zadarmo...Dolů tu máme spousty ... Je tu jen samá měď, měď, měď .... měď ...

Ukaž, co to máš na ruce.

To nic není, babi.

„One Zambia – One Nation“

(a jestli nevěříte, zkuste se podívat na státní znak Zambie)